

Uchwała Nr XXII.104.2025
Rady Gminy Słubice
z dnia 19 grudnia 2025 roku

w sprawie: **przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2026 rok.**

Na podstawie art. 1 i art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151) i art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2023r., poz.1939) w związku z art. 18 ust. 2 pkt15 oraz art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2024r., poz. 1465) **Rada Gminy Słubice uchwala, co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2026 rok, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2

Koszty realizacji programów pokrywane będą z budżetu Gminy Słubice:

- 1) dział 851 rozdz. 85153- przeciwdziałanie narkomanii;
- 2) dział 851 rozdz. 85154- przeciwdziałanie alkoholizmowi.

§ 3

Wykonanie programów będzie następowało w miarę pozyskiwania środków, o których mowa w § 2.

§ 4

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Słubice.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą od 1 stycznia 2026 r. i podlega wywieszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Słubice, oraz ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Przewodniczący Rady Gminy

Waldemar Stańczak

*Załącznik Nr 1
do uchwały Nr Xxii.104.2025r
Rady Gminy Słubice z dnia 19 grudnia .2025r*

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE SŁUBICE NA ROK 2026**

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Ustawy:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2023r.,poz.1939).
3. Ustawa z dnia 9 marca 2023 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 535 z póź. zm.).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z póź. zm.).
5. Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1608, z póź. zm.).
6. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 991 z póź. zm.).
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. z 2023 r., poz. 40 z póź. zm.).
8. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 901 z póź. zm.).

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 z dnia 30 marca 2021 r.

I. WSTĘP

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r.,poz. 2151) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązaniem problemów alkoholowych, integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałaniem narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2026 stanowi lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Program określa działania, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym. Program uwzględnia cele operacyjne określone w Narodowym programie Zdrowia na lata 2021-2025. Działania zawarte w niniejszym programie stanowią także lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu. Polityka rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy Słubice jest zgodna z Rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz kierunkami określonymi w niniejszym programie stanowiącym rozwinięcie i kontynuację działań z zakresu profilaktyki oraz uzależnienia od alkoholu prowadzonych w latach poprzednich. Nadużywanie alkoholu jest problemem nie tylko zdrowotnym, ale również społecznym. Osoby uzależnione bardzo często są sprawcami przemocy domowej, czy też mają konflikty z prawem. Alkohol towarzyszy demoralizacji dzieci i młodzieży. Negatywne konsekwencje spożywania alkoholu są widoczne niemalże w każdej dziedzinie życia. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się w czołówce listy zagrożeń dla zdrowia populacji. W Polsce badania epidemiologiczne pozwalają szacować liczbę osób uzależnionych od alkoholu na ok. 600 – 800 tys. zaś osób pijących szkodliwie – na ok. 2,5 mln. W naszym kraju model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i zadań jest zlokalizowanych na poziomie gminy, która na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskała kompetencje do

rozwiązywania tych problemów. To właśnie gmina ma przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do lokalnej społeczności, aby zapobiegać i minimalizować zagrożenia oraz szkody społeczne i indywidualne będące efektem nadużywania alkoholu. Gminny Program zawiera równocześnie zadania własne gminy w obszarze profilaktyki narkomanii wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Narkomania to drugi problem, na którym należy skupić szczególną uwagę, ponieważ powszechność narkotyków oraz nowych substancji psychoaktywnych (zwanym „dopalaczami”) wcześniej była problemem głównie dużych miast, dzisiaj są one obecne w miasteczkach oraz na wsiach.

Uzależnienia behawioralne to nowa grupa uzależnień psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych czynności. Ich realizacja prowadzi do krótkotrwałego uczucia euforii i ulgi, po czym pojawia się jeszcze silniejsza potrzeba ich powtórzenia. Do tej grupy możemy zaliczyć m.in. hazard, gry komputerowe, Internet, zakupoholizm. Działanie takie ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność. Zazwyczaj są to zachowania akceptowane społecznie. Wspólną cechą wszystkich uzależnień jest zaburzona kontrola impulsów, którym osoba z takimi problemami nie jest w stanie się oprzeć, a poddanie się im przynosi poczucie ulgi. Niepokojące jest zjawisko, że uzależnionymi stają się osoby coraz młodsze wiekowo, rośnie ryzyko uzależnień w okresie adolescencji, narasta problem wśród dzieci. W przypadku dzieci i młodzieży odnotowuje się szybsze przechodzenie od zachowań ryzykownych, fazy eksperymentów do uzależnienia, niż ma to miejsce w przypadku dorosłych. O ile w świadomości społecznej istnieje wiedza na temat problemów alkoholowych i związanych z zażywaniem narkotyków, o tyle problem uzależnień behawioralnych jest ciągle traktowany marginalnie i z pobłażaniem. Minimalizowanie znaczenia uzależnień behawioralnych ma wymierne konsekwencje w przypadku dzieci i młodzieży. Jeśli problem ryzykownych zachowań jest niedostrzegalny bądź bagatelizowany przez rodziców i opiekunów, to wiąże się to z dość późnym reagowaniem na już zaawansowane uzależnienie, które przejawia się wymiernymi konsekwencjami np. związanymi z edukacją szkolną, zaburzeniami emocjonalnymi i prawidłowym rozwojem osobowości. Nasilenie uzależnień behawioralnych związanych z technologiami cyfrowymi jest szczególnie widoczne na przełomie szkoły podstawowej i średniej. Uważa się, że wiek 12-14 lat jest eksplozją zachowań ryzykownych, które prowadzą do uzależnień. Działania zawarte w niniejszym Programie ukierunkowane są w szczególności na ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych, permanentny rozwój działań związanych z profilaktyką, wzrost świadomości dotyczącej tej tematyki, a także doskonalenie współpracy pomiędzy osobami i instytucjami.

Program został opracowany z wykorzystaniem wyników „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Słubice”, zrealizowanej na zlecenie Gminy Słubice w 2020 r. przez Centrum Działań Profilaktycznych z siedzibą w Wieliczce.

II. CELE PROGRAMU

- 1) Zwiększenie zasobów i zdolności niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami.
- 2) Ograniczenie, występowania negatywnych zjawisk, będących skutkiem nadużywania i uzależnienia od alkoholu, oraz przemocy w rodzinie, na terenie gminy Słubice.
- 3) Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych.
- 4) Edukacja publiczna w zakresie: informowania o konsekwencjach nadużywania alkoholu, zażywania narkotyków oraz promocji zdrowego stylu życia w trzeźwości i abstynencji.

- 5) Promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież.

Warunkami niezbędnymi do osiągnięcia wyżej wymienionych celów są:

- 1) Zwiększenie **dostępności** i skuteczności terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 2) Zapewnienie mieszkańcom gminy, w szczególności dzieciom i młodzieży, dostępu do programów edukacyjnych i profilaktycznych promujących zdrowy styl życia oraz uczących umiejętności potrzebnych do życia bez alkoholu.
- 3) Zmiana zachowań i postaw mieszkańców gminy oraz instytucji pomocowych w sytuacjach związanych z alkoholem.
- 4) Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwym postępowaniem osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).

III. ZADANIA DO REALIZACJI PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Sposób realizacji:

- 1) Opinie dla potrzeb sądowych osób objętych postępowaniem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 2) Składanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie odwykowym.
- 3) Przekazywanie informacji na temat placówek, grup terapeutycznych publicznych ośrodków zamkniętych osobą uzależnionym i ich rodziną.
- 4) Działania informacyjno-konsultacyjne Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowane do osób z problemem alkoholowym (wyposażenie Komisji w fachową literaturę).
- 5) Organizowanie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych (finansowanie działalności punktu konsultacyjnego).
- 6) Współpraca z Całodobowym Oddziałem Terapii Uzależnień od Alkoholu w Gostyninie.
- 7) Współpraca z Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „SANUS”.

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Sposób realizacji:

- 1) Udostępnienie rzetelnych informacji o możliwościach korzystania z bezpłatnej, profesjonalnej pomocy w poradniach specjalistycznych oraz punktach konsultacyjnych (współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej).
- 2) Współpraca z instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie: Zespołem Interdyscyplinarnym, policją, sądem, kuratorami, pedagogami, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej.
- 3) Podejmowanie czynności zmierzających do zastosowania wobec osób uzależnionych lub nadmiernie pijących, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

- 4) Wdrażanie procedur interwencji wobec przemocy w rodzinie – procedura „Niebieskie Karty”.
- 5) Usprawnienie działań adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, w tym przepływu informacji między przedstawicielami różnych służb (np. policji i kuratorskiej służby sądowej), w celu przeprowadzenia szybszej i skuteczniejszej interwencji wobec sprawców przemocy.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

Sposób realizacji:

- 1) Organizowanie na terenie szkół i innych placówek programów oraz przedstawień profilaktycznych dotyczących problematyki uzależnień, prelekcji, dla dzieci i młodzieży.
- 2) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy terapeutycznej z dziećmi z rodzin alkoholowych oraz prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla pedagogów, nauczycieli, psychologów oraz przedstawicieli innych zawodów.
- 3) Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach o charakterze profilaktycznym adresowanych do różnych grup wiekowych.
- 4) Zakup i rozprowadzanie materiałów informacyjno – edukacyjnych (książki, kasety, płyty DVD, broszury, ulotki, itp.).
- 5) Organizowanie i wspieranie lokalnych imprez profilaktycznych, wydarzeń o charakterze prozdrowotnym, rekreacyjno-sportowym.
- 6) Wspieranie prospołecznych działań młodzieży z obszaru profilaktyki, promocji zdrowia i bezpieczeństwa.
- 7) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej osiemnastego roku życia.
- 8) Podejmowanie działań edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, organizacji i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Sposób realizacji:

- 1) Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i organizacji zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
- 2) Wspieranie działań zmierzających do ograniczenia i zapobiegania przestępczości i demoralizacji nieletnich oraz patologii społecznej, a w szczególności przestępstw związanych z nadużywaniem alkoholu.
- 3) Wspieranie działań i działalności stowarzyszeń, i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- 4) Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Słubicach mająca na celu wyłonienie osób uzależnionych i współ-uzależnionych.
- 5) Współpraca z Całodobowym Oddziałem Terapii Uzależnień od Alkoholu w Gostyninie.
- 6) Współpraca z Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „SANUS”.
- 7) Udzielanie pomocy osobom uzależnionym od alkoholu, po zakończonej psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego.

- 8) Wsparcie działań promujących zdrowy, trzeźwy styl życia.
- 9) Współpraca i wspieranie działań profilaktyczno-społecznych wolontariatu

Zadanie 5.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym dla wszystkich mieszkańców gminy.

- 1) Upowszechnianie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, palenia wyrobów tytoniowych oraz przemocy w rodzinie przez zakup i dystrybucję wśród różnych adresatów materiałów edukacyjnych- broszur, plakatów, czasopism, ulotek o charakterze profilaktycznym.
- 2) Wspieranie projektów propagujących zdrowy tryb życia bez przemocy, agresji oraz używek.
- 3) Prowadzenie i finansowanie na terenie szkół i innych placówek oświatowych programów profilaktyki uzależnień oraz zachowań ryzykownych, skierowanych do dzieci i młodzieży.
- 4) Działania edukacyjne skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych mające na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej osiemnastego roku życia.
- 5) Finansowanie różnych form zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, działalności profilaktycznej, wychowawczej i edukacyjnej, w tym programów profilaktycznych, zajęć edukacyjnych oraz specjalistycznych form pomocy.
- 6) Realizacja działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.
- 7) Dofinansowanie wyjazdów dla dzieci i młodzieży o charakterze profilaktycznym organizowanych przez placówki oświatowe i organizacje pozarządowe działające na terenie gminy.
- 8) Finansowanie zakupu nagród na konkursy związane z tematyką uzależnienia od alkoholu.
- 9) Poszerzanie oferty alternatywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.
- 10) Podejmowanie działań służących edukacji publicznej w zakresie problematyki uzależnień oraz monitorowania skali problemów uzależnień i przemocy w środowisku lokalnym.
- 11) Zakup i dystrybucja materiałów informacyjnych i edukacyjnych z zakresu promocji zdrowych nawyków, profilaktyki zażywania innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

IV. ZADANIA DO REALIZACJI PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

Zadanie 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków.

Sposoby realizacji:

- 1) Udzielanie informacji dotyczących możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.
- 2) Uświadomienie rodzinom zagrożeń wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych dopalaczy.
- 3) Dążenie do kształcenia kadry realizatorów programów profilaktycznych.
- 4) Dostosowanie programów profilaktycznych do lokalnych potrzeb społeczeństwa.

Zadanie 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

Sposoby realizacji:

- 1) Realizowanie zadań związanych z zobowiązaniem do podjęcia leczenia specjalistycznego.
- 2) Współpraca z podmiotami tworzącymi system pomocy osobom z problemem narkotykowym.
- 3) Współdziałanie i finansowe wspieranie działań na rzecz organizacji imprez artystycznych, sportowych, rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy.

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Sposoby realizacji:

- 1) Finansowanie różnych form zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, w tym programów profilaktycznych, zajęć edukacyjno-rozwojowych oraz działalności wychowawczej, edukacyjnej i profilaktycznej.
- 2) Realizacja, przez wszystkie placówki oświatowe, szkolnych programów profilaktyki.
- 3) Finansowanie szkoleń i zajęć edukacyjnych podnoszących kompetencje osób realizujących zadania, obejmujące problematykę narkomanii, w celu zwiększenia ilości kompetentnych realizatorów programów.
- 4) Organizacja i finansowe wsparcie konkursów dla dzieci i młodzieży szkolnej o tematyce profilaktyki narkotykowej, przemocy rówieśniczej i bezpieczeństwie.
- 5) Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych związanych z profilaktyką narkotykową i rozwiązywaniem problemów społecznych związanych z uzależnieniami.
- 6) Organizowanie spotkań, szkoleń, prelekcji dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią we wszystkich szkołach i placówkach oświatowo – wychowawczych na terenie gminy.
- 7) Współpraca z organizacjami pozarządowymi, szkołami oraz osobami fizycznymi z zakresu zapobiegania narkomanii oraz zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.
- 8) Promowanie autorskich programów profilaktycznych w obszarze uzależnień, przeciwdziałania przemocy i agresji oraz uwzględniających promocje zdrowego trybu życia.
- 9) Realizowanie elementów profilaktyki podczas imprez organizowanych na terenie gminy.

V. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIENIA W GMINIE SŁUBICE.

Zakres prac zespołu Centrum Działań Profilaktycznych odnosił się do zdiagnozowania problemów społecznych występujących na terenie Gminy Słubice tj. m.in. problemów: alkoholowego, narkotykowego, nikotynowego, przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej, problemu cyberprzemocy, oraz uzależnień behawioralnych (np. hazardu). Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Gminy Słubice w odniesieniu do

opinii zarówno dorosłych jak i dzieci, i młodzieży szkolnej. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, stanowiących przydatną wskazówkę w podejmowaniu działań na rzecz niwelowania problemów społecznych występujących w gminie Słubice.

W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje skierowane do mieszkańców Gminy Słubice, które powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania. Zarówno dzieci jak i młodzież są, więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych. Należy skupić się zwłaszcza na najmłodszych, w celu zapobiegania i redukcji ww. zachowań. Środowisko szkolne wpływa w dużej mierze na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu.

Zjawisko uzależnienia od alkoholu jest bardzo poważnym wyzwaniem dla Gminy Słubice. Świadczą o tym zarówno dane pochodzące od dorosłych mieszkańców, młodzieży, jak również od sprzedawców alkoholu z terenu gminy Słubice. Zdecydowana większość mieszkańców z naszej gminy zna kogoś uzależnionego od alkoholu. Najlepiej wdrażać czynniki chroniące poprzez organizowanie warsztatów profilaktycznych, gdzie wzmacniane są czynniki chroniące tj. m.in.: poczucie przynależności, pozytywny klimat szkoły, prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza, okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć, czy też zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy, oraz osłabiane czynniki ryzyka. Nadrzędną rekomendacją wyznaczającą kierunek działań profilaktycznych jest wzmacnianie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole, a także wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży. Efektywna ochrona młodzieży przed uzależnieniami wiąże się z prawidłowym rozumieniem przez nauczycieli właściwych procesów rozwojowych dotyczących dzieci i młodzieży.

Szkodliwe używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje szkody zdrowotne i społeczne; naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Napoje zawierające alkohol towarzyszą człowiekowi od początku jego istnienia, a jego spożywanie potwierdzone zostało we wszystkich społeczeństwach. Pomimo licznych kontrowersji alkohol jest produktem, wokół którego skupione są różne podmioty życia społecznego: gospodarcze, społeczne, polityczne, itp.

W ostatnich latach obserwowany jest wzrost zagrożeń związanych z alkoholem, do których przyczynia się bardzo dynamiczna reklama napojów alkoholowych oraz powszechna ich dostępność. Wraz ze zmianami cywilizacyjnymi zmienia się także kultura jego spożycia. Nadużywanie alkoholu prowadzi nie tylko do poważnych problemów społecznych i zdrowotnych w życiu jednostki, ale powoduje szkodliwe następstwa natury emocjonalnej oraz społeczno-ekonomicznej na poziomie rodziny i społeczeństwa. Niebezpieczne wzory używania alkoholu akceptowane w niektórych środowiskach prowadzą często do degradacji psychofizycznej jednostki. Nadużywanie alkoholu staje się coraz większym problemem i wyraźnie zmienia swoje oblicze. Alkoholizm to nie jest problem wieku, tylko wzorców i modelu funkcjonowania oraz agresywnej reklamy firm produkujących alkohol. Najbardziej widoczna w mediach jest reklama firm piwowskich, które wykorzystują w spotach mechanizm naśladownictwa i utożsamiają spożywanie alkoholu z przyjemnościami.

Na jednego Polaka rocznie przypada średnio 11,7 litra czystego alkoholu. Można to przyrównać do 2,4 butelki wina lub 4,5 litra piwa tygodniowo na osobę w wieku od 15 lat. Według statystyk co najmniej raz w miesiącu upija się 35 % dorosłych. Patrząc na statystyki pod względem płci, można wywnioskować, że mężczyźni w Polsce spożywają zdecydowanie więcej alkoholu od kobiet, ponieważ jest to 18,4 litra czystego alkoholu rocznie, natomiast w przypadku kobiet jest to 5,6 litra. Co ciekawe, kobiety z wyższym wykształceniem, upijają się w miesiącu około 62 % częściej, czego powodem może być imprezowy styl życia wśród studentów. Niestety statystyki spożycia alkoholu wśród młodzieży również nie są zbyt optymistyczne. 17 % chłopców i 21 % dziewcząt w wieku 15 lat co najmniej dwa razy w życiu spożywało alkohol. W Polsce pije się najczęściej piwo (56 %), na drugim miejscu jest wódka (36 %), a wino spożywa się najrzadziej (8 %). Te statystyki są jednak zależne od regionu, ponieważ np. w Warszawie spożycie wina jest zdecydowanie większe, niż w innych regionach Polski.

Na potrzeby Gminnego Programu Profilaktyki w gminie Słubice została przeprowadzona „Diagnoza lokalnych zagrożeń”, której celem było zaprezentowanie wyników badań socjalnych przeprowadzonych na terenie naszej gminy. Jej analiza może pozwolić na określenie kierunków działań związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych.

Alkoholizm jest jednym z najczęściej występujących problemów społecznych w naszym kraju. W gminie Słubice zajmuje on wysoką pozycję wśród występujących tu problemów. Nadużywanie alkoholu wywiera negatywny wpływ na wiele dziedzin życia osoby uzależnionej, jak również jej otoczenia. Dotyka członków rodziny, wpływa na funkcjonowanie lokalnej społeczności i często jest przyczyną przemocy i cierpienia.

Wykres Nr 1. Stosunek do zasad sprzedaży alkoholu.

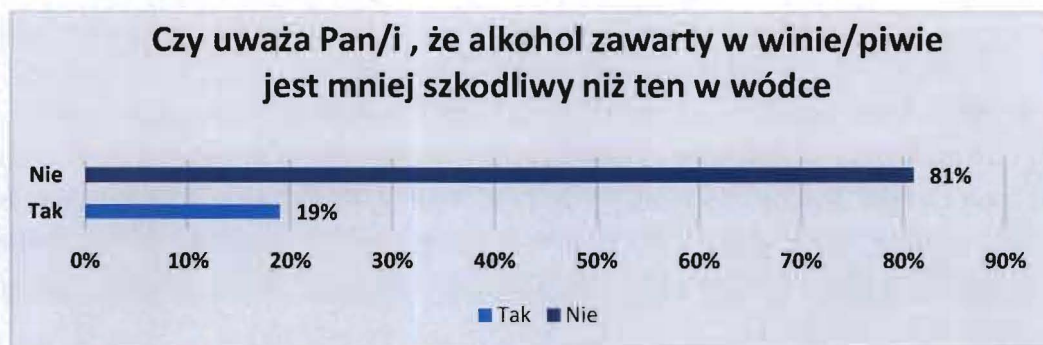

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla gminy Słubice w 2020 r.

Duża liczba respondentów uznała, że alkohol jest jednak towarem szczególnym, a dostęp do niego powinien być ograniczony i kontrolowany. Takiej odpowiedzi udzieliło 79% badanych. Pozostałe

21% jest zdania, że jest to towar zwykły, niczym nie wyróżniający się wśród pozostałych i dlatego zasady na jakich jest on sprzedawany nie powinny być w żaden sposób wyjątkowe.

Wykres Nr 2. Szkodliwość alkoholu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla gminy Słubice w 2020 r.

Mieszkańcy Gminy Słubice zostali zapytani również o to, czy ich zdaniem alkohol zawarty w winie lub piwie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce.

Oczywiście alkohol jest tą samą substancją, bez znaczenia w jakim napoju się znajduje. Różnice polegają tylko i wyłącznie na jego stężeniu w poszczególnych napojach. Opinie stwierdzające, że alkohol znajdujący się w wódce jest bardziej groźny od tego zawartego w piwie lub winie, wskazują na brak świadomości istniejących zagrożeń wynikających ze spożywania napojów alkoholowych w jakiegokolwiek formie. Wśród mieszkańców Gminy objętych badaniem 81% posiada realną świadomość zagrożeń.

Wykres Nr 3. Częstotliwość spożywania alkoholu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla gminy Słubice w 2020 r.

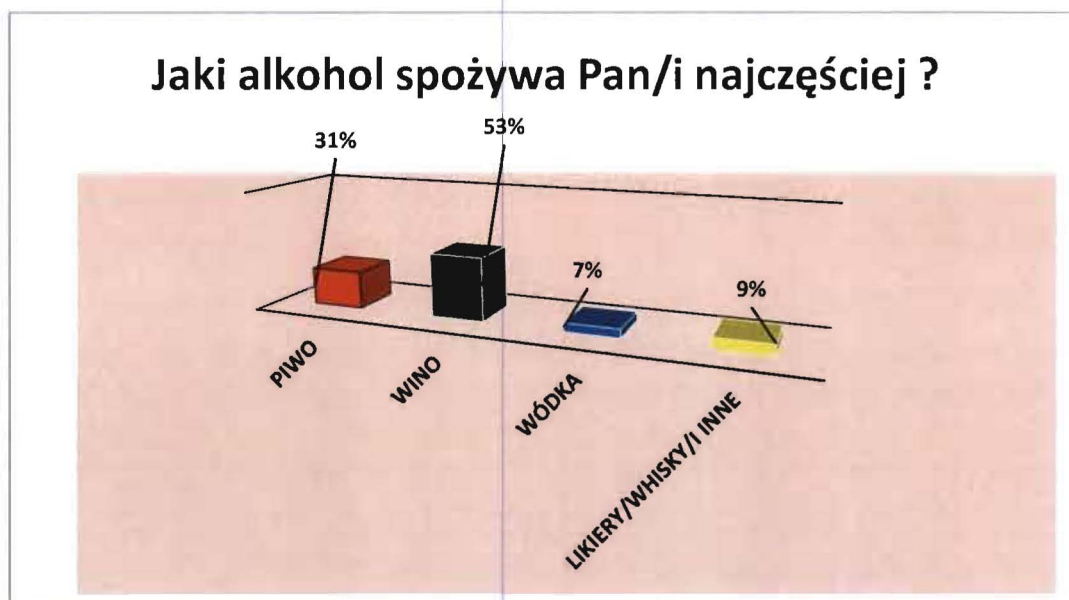
Niemal 8% respondentów odpowiedziało, że spożywa alkohol raz w miesiącu, 42% rzadziej niż raz w miesiącu, czyli tylko okazjonalnie. Prawie 3% robi to kilka razy w miesiącu, natomiast 42 % zadeklarowało, że nie pije alkoholu w ogóle. Warto zauważyć, iż pomimo tego, że mieszkańcy Gminy

uznają alkoholizm jako jeden z istotniejszych problemów występujących na terenie ich Gminy, to na pytanie jak często spożywają alkohol, przyznała się jedynie niewielka liczba badanych.

W dalszej części badania przeprowadzonego podczas „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Słubice” w 2020 r., poznano opinie respondentów dotyczące tego, jaki alkohol jest przez nich wybierany najczęściej.

Okazało się, że najczęściej spożywanym alkoholem jest wino, 53% badanych deklaruje jego spożycie. Na drugim miejscu wśród preferencji ankietowanych znalazło się piwo, po które sięga 31% respondentów. Niemal 9% stwierdziło, że najczęściej wybiera likiery/ whisky itd., natomiast 7% wódkę.

Wykres Nr 4. Rodzaj spożywanego alkoholu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla gminy Słubice w 2020 r.

Przemoc w rodzinie bardzo często jest związana z nadużywaniem alkoholu. Osoby znajdujące się w stanie nietrzeźwości tracą samokontrolę i mogą zachowywać się w nieprzewidywalny sposób. Pod wpływem alkoholu zanikają istniejące w człowieku hamulce, wewnętrzne zakazy krępujące jego zachowanie. Częste nadużywanie alkoholu prowadzi do nasilenia się zachowań agresywnych. Mimo, że pijany człowiek nie potrafi logicznie myśleć, rozumieć i oceniając swoich czynów oraz nie docierają do niego racjonalne argumenty, to nie można w żaden sposób usprawiedliwiać jego agresywnych zachowań. Uzależnienie od alkoholu sprawcy przemocy nie jest okolicznością łagodzącą. To sam sprawca, wprowadzając się w stan nietrzeźwości, jest w pełni odpowiedzialny za swoje czyny. Uzależnienie od alkoholu wywiera zły wpływ nie tylko na osobę, która pije, ale stanowi poważne zagrożenie dla innych członków rodziny. Życie z osobą uzależnioną może doprowadzić do współuzależnienia.

W tej części badań mieszkańcom zostały zadane pytania dotyczące zjawiska przemocy. Pierwsze z nich odnosiło się do występowania przemocy wśród osób, które ankietowani znają osobiście. Okazuje się, że 30% ankietowanych zna osoby, które doznają fizycznej lub psychicznej przemocy. Ponad połowa, bo aż 70% nie stwierdziło w swoim otoczeniu osób, które mogłyby doznać przemocy w jakiejkolwiek formie. Przemoc jest problemem, który dotyka wiele rodzin. Spośród ankietowanych 24% deklaruje, iż

zna jedną lub dwie takie rodziny. Kilka takich rodzin zna 13% biorących udział w badaniu, 2% zna dużo takich rodzin. Pozostałe 61% badanych uznało, że nie zna ani jednej rodziny, w której istniałby problem przemocy. W dalszej części badania okazuje się, że świadomość tego, jak powinno się postępować w stosunku do osób, które doświadczają przemocy jest niewielka. Ponad połowa, bo 60% badanych stwierdziło, że ma świadomość tego jak można takim osobom pomóc lub gdzie się udać w przypadku zaistnienia takiej sytuacji. Jednak 40% respondentów nie wie co mogą zrobić. Według dorosłych mieszkańców Gminy, to kobiety częściej wskazywane były jako ofiary przemocy w rodzinie. Takiej odpowiedzi udzieliło 63% respondentów. Według 9% płeć nie ma w tym przypadku znaczenia, ponieważ ofiarami przemocy są tak samo często kobiety, jak i mężczyźni. Niemal 27% nie potrafi powiązać płci z przemocą w rodzinie. W kolejnym pytaniu ankietowani mieli za zadanie wskazać, jaki ich zdaniem, rodzaj przemocy najczęściej występuje w rodzinie. Badani wskazali, że według nich jest to przede wszystkim przemoc psychiczna – w ten sposób odpowiedziało 54% z nich. Na przemoc fizyczną wskazało 39% ankietowanych, natomiast przemoc ekonomiczną wybrało 7% badanych. Niestety przemoc bardzo często jest wciąż kojarzona przede wszystkim z aspektem fizycznym. Nie należy jednak zapominać o tym, że przemoc w innych formach może być równie katastrofalna w skutkach. Mowa tutaj przede wszystkim o przemocy psychicznej, w której najczęściej wykorzystuje się takie aspekty, jak: wyśmiewanie, poniżanie, zawstydzanie, krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi, groźby, szantażowanie.

Alkohol wśród dzieci i młodzieży

Niestety młodzi ludzie zaczynają coraz wcześniej eksperyment w tej dziedzinie. Do sięgnięcia po alkohol usposabiają wzorce domowe i rodzinne oraz tolerancja na używek np. alkoholu, papierosów, leków. Jeśli młodzi ludzie zaczynają palić papierosy, to wśród nich jest zdecydowanie więcej tych, którzy będą również pić alkohol i brać narkotyki. W tej chwili młodzież traktuje alkohol i narkotyki jako niegroźne używki, które często stosowane są zamiennie lub łącznie razem.

Wykres Nr 5. Pierwszy kontakt młodzieży z alkoholem.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla gminy Słubice w 2020 r.

Najczęściej inicjacja alkoholowa wśród ankietowanych uczniów miała na wakacjach, takiej odpowiedzi udzieliło 45% respondentów. Niewiele mniej, bo 44% przyznało, że pierwszy raz próbowało alkoholu

w domu. Kolejne 7% wskazało na dyskotekę, a po 2% badanych wskazało, że pierwsze spożycie alkoholu miało miejsce na wagarach lub w szkole.

Wykres Nr 6 Osobiste doświadczenia z alkoholem.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla gminy Słubice w 2020 r.

Jak widać na wykresie powyżej zdecydowana większość uczniów nie piła nigdy alkoholu (70%).

Zapytano również badaną młodzież o wiek inicjacji alkoholowej. Dla 23% młodzieży uczęszczającej do szkół podstawowych miało to miejsce w wieku od 13 do 15 lat. Inicjację alkoholową w wieku 10-12 lat deklaruje 20 % badanych, natomiast mniej niż 9 lat miało 4% badanych uczniów. Pozostałe 54% stwierdza, iż nie pamięta w jakim było wtedy wieku. Wczesny wiek inicjacji alkoholowej jest poważnym czynnikiem ryzyka dla problemów zarówno zdrowotnej jak i rozwojowej młodych ludzi.

Problem narkotykowy i inne środki odurzające

Środki psychoaktywne są związkami chemicznymi lub ich mieszaninami, które mają zazwyczaj bezpośredni wpływ na funkcjonowanie ośrodkowego układu nerwowego. Efektem tego są zmiany postrzegania, nastroju, świadomości, procesów poznawczych oraz zachowania.

Aż 7% osób biorących udział w badaniu wskazało, że zna powyżej 10 osób zażywających narkotyki. Niemal 4% ankietowanych zna do 10 takich osób, natomiast 10% ankietowanych zna maksymalnie 5 takich osób. Kolejne 6% uznało, że zna jedną osobę zażywającą tego rodzaju substancje, natomiast 73% nie zna nikogo, kogo dotyczyłby ten problem.

Następnie interesowało nas, jak mieszkańcy postrzegają dostęp do narkotyków na terenie Gminy. Aż 10% respondentów uważa, że nabycie środków odurzających jest raczej łatwe i nie wymaga to dużego wysiłku, 18% stwierdza, że jest to raczej trudne, a 6% że bardzo trudne. Według 6% ankietowanych nabycie tego rodzaju substancji na terenie ich Gminy jest trudne i wymaga wysiłku. Pozostałe 56% ankietowanych nie posiada żadnej wiedzy dotyczącej dostępności narkotyków.

Wykres Nr 7. Zażywanie narkotyków.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla gminy Słubice w 2020 r.

Na pytanie dotyczące tego, czy osoby biorące udział w badaniu kiedykolwiek zażywały środki odurzające powszechnie uznawane za narkotyki 2% udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Natomiast 98% dorosłych mieszkańców utrzymuje, iż nigdy nie zdarzyło im się zażywać narkotyków.

Następne zagadnienie badania dotyczyło styczności młodych ludzi z narkotykami. Jest to jedna z najgroźniejszych używek, z jaką mogą mieć kontakt. Narkotyki to nie tylko substancje nielegalne, do których dostęp jest utrudniony a posiadanie nielegalne, ale też wiele leków czy substancji typu kleje i rozpuszczalniki, które można kupić w wielu sklepach. Problem związany z narkotykami może rozpoczynać się w szkole średniej a nawet w podstawówkach.

W dalszej części diagnozy zapytaliśmy o kontakty z osobami rozprowadzającymi narkotyki. Zdecydowana większość ankietowanych nie miała okazji nigdy spotkać takich osób (takiej odpowiedzi udzieliło 94% respondentów). Jednak 4% uczniów twierdzi, że zna takie osoby poza szkołą, a 2% w szkole. Te dane są bardzo niepokojące. Spora część ankietowanych zarówno w szkole jak i poza nią może podjąć potencjalny kontakt z kimś, kto może ją zaopatrzyć w narkotyki.

Ponieważ narkotyki są substancjami o mniejszej dostępności niż alkohol czy wyroby tytoniowe, mniejsza jest też liczba ich konsumentów. Taki wynik jest jednak optymistyczny, bo pomimo rozpowszechnienia programów profilaktycznych okazuje się, że młodzież sięga jednak po narkotyki, zakładając, że doskonale zna konsekwencje ich zażywania.

VI. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

- 1) Opracowanie programu oraz przedstawienie sprawozdań z jego realizacji.
- 2) Motywowanie osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych do podjęcia terapii i kierowanie do leczenia specjalistycznego.
- 3) Prowadzenie czynności kontrolnych w zakresie przestrzegania przepisów z ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu i trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a w szczególności art. 13-15.
- 4) Szkolenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 5) Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej - rozpoznanie środowisk dysfunkcyjnych, prowadzenie pracy socjalnej z osobami z problemem alkoholowym, narkomanią i przemocą domową, udział w spotkaniach grup roboczych związanych z procedurą „Niebieskie Karty”, współpraca ze szkołami na terenie gminy w zakresie: prowadzenia programów profilaktycznych, przeprowadzenie konkursów na temat szkodliwości spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, prowadzenie pogadanek, prelekcji na temat szkodliwości spożywania alkoholu i zażywania innych substancji psychoaktywnych organizowanie zajęć profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców.
- 6) Przyjmowanie wniosków i przeprowadzenie rozmów z osobami uzależnionymi i członkami rodzin osób uzależnionych.
- 7) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
- 8) Uruchomienie procedury „Niebieskie Karty” w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie- przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym.
- 9) Opiniowanie wniosków w celu wydania i cofanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
- 10) Współpraca w realizacji programu z Urzędem Gminy Słubice i Radą Gminy Słubice, Zespołem Interdyscyplinarnym w Słubicach, Dyrektorami oraz radą pedagogiczną z placówek oświatowych, Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „SANUS”, Policją, Prokuraturą oraz podmiotami i instytucjami realizującymi zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w ramach swoich zadań statusowych.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA I REALIZACJA PROGRAMU

Źródła finansowania, zasady i czas realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Słubice na 2026 rok.

- 1) Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są, zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, środki finansowe budżetu gminy pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- 2) Program obejmuje zadania do realizacji od dnia 1 stycznia 2026 r. do dnia 31 grudnia 2026 r. Wykonawcą uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego programu na 2026 rok jest Wójt Gminy Słubice.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala "PLAN" działań wynikający z wyżej przedstawionego Gminnego Programu. Wykonanie "PLANU" będzie następowało w miarę pozyskiwanych środków finansowych.

Plan finansowy rozwiązywania problemów alkoholowych -30 631,00 zł

I Działalność Gminnej Komisji	13 800,00 zł
1) wynagrodzenie	13 300,00 zł
2) delegacje	200,00 zł
3) zakup materiałów i wyposażenia	300,00 zł
II Działania podejmowane wobec osób, z którymi komisja prowadzi postępowanie mające na celu zastosowanie poddania się leczeniu odwykowemu.	2 431,00 zł
1) opłata za wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia	900,00 zł
2) opłata za złożenie wniosków w sądzie	331,00 zł
3) zwrot za wykonanie zabiegu implantacji (wszycia) – esperalu	1 200,00zł
III Działalność profilaktyczna i edukacyjna skierowana do wszystkich mieszkańców gminy.	7 900,00zł
1) profilaktyka i promocja zdrowego stylu życia poprzez udział w ogólnopolskich i regionalnych kampaniach	2 200,00zł
2) finansowanie programów profilaktycznych kampanii wyjazdów imprez artystycznych z programami profilaktyczno-edukacyjnymi, przeznaczonymi dla dzieci i dorosłych.	2 700,00zł
3) współfinansowanie akcji profilaktycznych opartych na konkursach, zajęciach sportowych (zakup nagród), zabawach, wycieczkach objętych szkolnym programem profilaktycznym realizowanych przez szkoły, jak również alternatywnych form spędzania czasu wolnego bez nałogów dzieci i młodzieży.	3 000,00zł
IV. Działalność Punktu Konsultacyjnego	6 500,00zł
1) zatrudnienie instruktora terapii uzależnień	6 200,00zł
2) zakup środków czystości	300,00zł

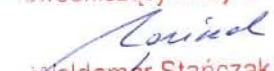
Plan finansowy przeciwdziałania narkomanii- 1 000,00 zł

1. Organizacja i finansowanie programów profilaktycznych – warsztatów o tematyce antynarkotkowej i wszystkich substancjach psychoaktywnych, agresji rówieśniczej, które będą realizowane w placówkach oświatowych mieszczących się na terenie gminy Słubice oraz wspieranie i finansowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży – **500,00 zł.**
2. Finansowanie zakupu, materiałów profilaktyczno – informacyjnych o tematyce przeciwdziałania narkomani i zażywania wszelkiego rodzaju środków psychoaktywnych –**500,00 zł.**

VII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Słubicach odbywa posiedzenia zgodnie z regulaminem pracy.
2. Za udział w posiedzeniu Komisji, Przewodniczącemu Komisji oraz pozostałym członkom Komisji, przysługuje miesięcznie, niezależnie od ilości posiedzeń w miesiącu zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości 380,00 zł brutto (słownie: trzysta osiemdziesiąt złotych 00/100 groszy).
3. Jeżeli członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie weźmie udziału w co najmniej jednym posiedzeniu Komisji i jego nieobecność jest nie usprawiedliwiona wówczas zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne za dany miesiąc nie przysługuje;
4. Wynagrodzenie za udział w pracach Komisji wypłacane będzie miesięcznie z dołu na podstawie imiennej listy obecności.

Przewodniczący Rady Gminy

Waldemar Stańczak

